

harmadik mezét
k ebben az évben
al a D. Gárdi-
atalki szakasz-
kezdett a nagy-
tíli részben boty-
tár eddig is több
kezezt. Több vá-
szte sportolóknak
mezét futóversé-

orthérek

tosági Törökvs
II. osztályú
merközést ren-
delelt 10 óra-
Technikum
Vasárnap
labdarúgó-mer-
és Meteor-De-
9). D. Bási-
Básiya pi-
kedést Török-
(Klári) pó-
Hajdúszobos-
11). Hajdú-
D. Dózsa.
Szatmár megyei
sportkörnyé-
Környéki
meghívására
10k körül az
ek - külföldi
indul, ahol
partnak. - A
szabadcsapatu
osztályú nagy-
ban szerepel.
a Gana Vagon,
jatszik.

LAP

gözők Pártja
yal Bizottsága
tanács lapja
észtó bizottság,
eladó:
Bihar megyei
bizottsága
főség:
esults tőr 10.
vatal:
eg útja 16.
annomds

fej malacok,
gyakoc. Erzsé-

ZATIZ negy-
blaték Simo-
ktercsesok is
en 63.
gyermekkeci
nete utca 13.

aluminum fe-
Bodogfalva 20.
LÉNEM szoba,
eladó, szatmár-
n baszólóval.

74. falóva,
egy tépnyu-
ny 74.
magasított ol-
tufa. Bihar: u.
tal.

Bagoson 400
szőlő. Erdék-
116.
hold 170 tá-
várcsát 33 órád
Heged 502.
egy 110 kálés
a beadásra el-
19.
gy nagy kocsi-
tízsi u. 16.
szarvát.
eladó. Nyil

Zündapp eladó
250. Hősök te-
60.
KERTBEN meg-
100 négyzetgöl
Vigterdül 49.
OTT szoba egy
6. Erdőkölőni
Simonyi út 13.
TALAN, fehér,
melkocsi eladó
ert. Forgács

székek, vízfűtő-
kével. Szappa-
CSOS hajdú-
Rákóczi-ber-
ülettel eladó.

POZÓ és nagy
6. Erővs útca
12.
ZHETŐ eszlád
ó, vagy elcsé-
ségeen, vagy
ap u. 16.

székek, vízfűtő-
kével. Szappa-
CSOS hajdú-
Rákóczi-ber-
ülettel eladó.

POZÓ és nagy
6. Erővs útca
12.
ZHETŐ eszlád
ó, vagy elcsé-
ségeen, vagy
ap u. 16.

székek, vízfűtő-
kével. Szappa-
CSOS hajdú-
Rákóczi-ber-
ülettel eladó.

POZÓ és nagy
6. Erővs útca
12.
ZHETŐ eszlád
ó, vagy elcsé-
ségeen, vagy
ap u. 16.

székek, vízfűtő-
kével. Szappa-
CSOS hajdú-
Rákóczi-ber-
ülettel eladó.

POZÓ és nagy
6. Erővs útca
12.
ZHETŐ eszlád
ó, vagy elcsé-
ségeen, vagy
ap u. 16.

székek, vízfűtő-
kével. Szappa-
CSOS hajdú-
Rákóczi-ber-
ülettel eladó.

POZÓ és nagy
6. Erővs útca
12.
ZHETŐ eszlád
ó, vagy elcsé-
ségeen, vagy
ap u. 16.

NÉPLAP

Világ úrolatárai egyesületek!

AZ MDP HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA
XIII. ÉVFOLYAM, 73. SZÁM
ÁRA 50 FILLÉR
1956. MÁRC. 25., VASÁRNAP

MAI SZÁMUNKBÓL:
Megnyit Németség Szocialista Egységpártjának III. értekezlete. (2. oldal) — Hajdú-Bihar és Debrecen dolgozó népe segíti az árvízkarosultakat (3. oldal) — A termelőszövetkezeti fejlesztés sokoldalú agitációjáról (3. oldal) — Hamlet a Csokonai Színházban (6. oldal) — Rádióműsor (6. oldal) — Letárgyalt ügy (7. oldal) — József-nap (elbeszélés 7. oldal) —

Neveljük tettekre a fiatalokat

Két héttel ezelőtt élenjáró parasztfiatalok tanácskoztak Debrecenben. A tanácskozáson részt vettek néhányan az idősebbek közül is. Ezek az elvtársak részben felszólalásokban, részben a szünetekben folyó beszélgetések során emlegették, hogy nagyon meglepte őket, milyen lelkesedéssel és hozzáértéssel beszélnek a fiatalok a termelőszövetkezetekről. Ez a „meglepetés” egyben felhívja a figyelmet arra is, hogy nagyon sok vezető beosztásban levő kommunista nem számít eléggé az ifjúság erejére, nem épít eléggé az ifjúságban rejlő tartalékokra.

A Szovjetunió Kommunista Pártja két évvel ezeüzt a Komzomol útján arra kérte a szovjet fiatalokat, hogy minél többen vegyenek részt a szülőföld felőrsében. A Központi Bizottság felhívására a szovjet fiatalok ezrei jelentkeztek és terveztek 13 millió hektárral szemben több mint 30 millió hektárt törtek fel. Hruscov elvtárs a parlament felé megfogalmazta tanácskozáson megjegyzésében, ha a párt nem az ifjúsághoz fordul ebben a kérdésben, ennyi föld hasznosításához meg kell ötéves terv is kevés lett volna. Ime, a fiatalok tennivalóinak és munkalendületének dicső példája. Az SZKP XX. kongresszusa a Komzomol munkájáról elismerően emlékeztet meg- és erének, alkotó aktivitásának fő forrását a pártirányítás további megújításában látja. Döböl a mi pártszervezeteknek is le kell vonni a tanulságot.

A mi pártunk Központi Vezetősége megvédte a DISZ-t a jobboldali elhajló káros törekvéseivel szemben. A KV novemberi ülése arra szólította fel a párt tagjait, hogy az ifjúság nevelését tegyék az egész társadalom ügyvé. Az elmúlt évben a tömegszervezetek közül a DISZ fejlődött a legerőteljesebben. A tagösszeírás és tagkönyvcsere alkalmával a fiatalok százailetek be az ifjúsági szervezetbe. Az üzemekben egyre több fiatal munkás ért el kiváló eredményeket, így Hegyárai Béla, az Orvosi Műszergyár dolgozója, akit a napokban jegyeztek be a DISZ megyei bizottságának beszúletkönyvébe. A termelőszövetkezet fiatalok sok helyen az idősebb munkásapóknál is jobb eredményeket értek el, mint pl. az egyéki Petőfi Termelőszövetkezetben. A nádudvari Sztálin Tsz-ben Kalmár Erzsébet 591, Somogyi Margit 551 munkaegységet ért el az elmúlt esztendőben.

A fiatalok eredményeiben kétségkívül közrejátszik az is, hogy a pártszervezetek támogatják a fiatalok kezdeményezéseit. De az eredményekkel nem lehetünk megelégedve. Sokszor elhangzik még tartalalom nélküli: a DISZ a párt édes gyermeke.

A pártvezetőségeket újjáélesztő taggyűléseken szinte sehol nem hiányzott a határozatból a DISZ szervezetek fejlesztése való törekvés. Ez kétségtelenül mutatja, hogy pártszervezetünk valóban édes gyermeküknek tekintik a fiatalok szervezetét. De nagyon sok helyen alig jutnak tovább a határozat sokszor általános pontjához, az elhangzott írás ígéretéknél. Még olyan jelenségek is előadnak, ahol nem nézik jó szemmel a fiatalok kezdeményezését. Nem szívesen enged-

Egyek négy tsz-e befejezte a tavaszi búza és az árpa vetését

A gyors tavaszi munkában példát mutat Egyek négy termelőszövetkezte a Béke, a Táncsics, a Szilahanov és a Petőfi. Befejezték szombatra a tavaszi búza és a tavaszi árpa

vetését. Megkezdtek az őszi vetések ápolását. A megye több szövetkezetében vasárnap is végzik a szántás, vetés munkáját. Ez a helyes, nincs helye a tétlen-

kedésnek, ahol a talaj alkalmas a vetésre, ott vetni kell. Nagyon körülműre égett már a dolog, ahol a talaj állapota még nem engedi meg, hogy a 30 soros vetőgépet a traktor

Hat nappal a negyedévi terv befejezése előtt

A felszabadulási műszak eredményeképpen egyre több üzemből és vállalatból érkezett jelentés, hogy határidő előtt teljesítették az első negyedévi tervüket. A legfrissebb eredmények szerint a Hajdú-Bihar megyei Bányá és Építőanyagipari Egyesülés dolgozó március 20-án, a Keletmagyarországi Vegyipari Nagykereskedelmi Vállalat, a Hajdú-Bihar megyei Népbolt, a Keletmagyarországi Üveg- és Porcelánértékesítő Vállalat dolgozó március 22-én, a Debreceni Állami Áruház dolgozó pedig március 21-én telje-

sítették március 31-én esedékes tervüket. Az Állami Áruház dolgozó a kivívott sikeren felbuzdulva első félévi tervüket is határidő előtt teljesítik. Az adott forgalom valóra váltásához minden feltételt megvan. Az áruház nap mint nap egyre szöbb, tetszősebb divatcikkekkel áll a vásárlók rendelkezésére. Most közvetlenül hűsvét előtt már megkezdtek az üzletbe a legújabb szabású tavaszi női és férfi ballonkabát különlegességek, amelyekből az eladók már eddig is nagy forgalmat bonyolítottak le.

Értek el. Március 22-éig csak a Fűtőház DISZ brigádjai három mozdony időszakos javítását végezték el terven felül, 6975 forint értékben. A brigád tagjai, vezetői *Glant Ferenc, Ványi Lajos, Balogh Gyula* szorgalmas és igyekvő munkájukat minden eismérés megérdemelték. A vontatás és a javítás dolgozóin kívül ezekben a serény napokban a Fűtőház villamos és kocsijavító műhelynek tagjai, továbbá a kocsiszolgálat dolgozó is derekasan kitesszettek magukért. A legjobb eredményt eddig a kocsiszolgálat érte el. Az itt beosztott vasutasok már március 17-én, tehát 14 nappal a határidő előtt teljesítették első negyedévi tervüket.

Páros verseny a debreceni és sátoraljai helyi dohánygyárak között

A Sátoraljai helyi és a Debreceni Dohánygyár között különös az utóbbi években szoros baráti kapcsolat alakult ki. A két üzem hacskár mód van rá, páros versenyben áll egymással. A Sátoraljai helyi Dohánygyár kezdeményezésére a már hagyományossá vált nemes vetélkedést ez évben is felújították. Vajon ki lesz a győztes? ez a kérdés izgatja most a dolgozókat. A debreceniek tudják, hogy a Sátoraljai helyi Dohánygyár „komoly ellenfél”, éppen ezért mindent megtesznek a napi terv teljesítéséért, túlteljesítéséért. A Dohánygyár márciusra esedékes feladatát eddig 102 százalékra teljesítette. Az üzemi szerek páros versenyében a szivarkagyártás, továbbá a szivarka- és dohánycomagolósi osztály, valamint a vágó osztály bizonyult legjobbnak. A brigádok közül mindenekelőtt *Bozóki Ilona, Forgó István* és *Sándor József* nevére

gádját, a külső anyagmozgatásnál pedig az ifi brigádok illelői dicséret. A szóbanforgó brigádok nemcsak a terv teljesítésében, de az anyagtakarékosságban, önköltségszökkenésben is élen járnak. *Bozóki Ilona* és csoportja például március 22-ig 105 százalékos teljesítést ért el, 2,5 százalékkal 0,8 százalékra szorította le a papír selejtet. A Forgó brigád ugyanezen idő alatt 4 százalékos dohánymegtakarítást ért el. A felszabadulási műszak folyamán a gyár dolgozó a technika és a technológia fejlesztéséről sem feledkeznek meg. A termelés egyszerűsítése érdekében — többek között — már április 4-e előtt üzembe helyezik a gyár új kondicionáló helyiségét, melynek segítségével a felhasználásra kerülő dohányfajták minősége minden eddiginél jobb és megfellebb nevértartalmú lesz.

Híradás Gúthról

A kedvezőbb idő beköszönésével a gúthi erdészet dolgozó már a fenyőtobozok és akácmagok gyűjtését is megkezdtek. A holnap érdeihet szükséges magok összegyűjtését a dolgozók versenyben végzik. Március 24-ig 25 mázsa toboz helyett már 45 mázsa gyűlt össze, sőt akác, éger, szilfa magból, valamint tölgymagból is tekintélyes mennyiség van már az erdészet birtokában. A gyűjtésben a nyírcsárdai Új Élet Termelőszövetkezet tagjai is segítettek. A tsz dolgozó eddig több mint 5 mázsa fenyőtobozt szedtek össze és küldtek el a gúthi kirendeltség, illetve a téglási magpergető címére.

Egy példamutató ktsz

Márciusi tervük 10 százalékos túlteljesítését vállalták április 4. tiszteletére a Debreceni Könyvkötő és Dobozkészítő Ktsz dolgozói. Adott szó valóra váltásáért a tagság között élénk munkaverseny alakult ki. A közös erőfeszítés és összefogás most a felszabadulási műszak során meghozta

gyümölcsét. A ktsz dolgozó március 23-án pontot tetek az első negyedévi terv végére. A terv teljesítésével a szövetkezet csak 1956 első 3 hónapjában — a javításokat is beleszámítva 400 ezer forint ki — köztilek, illetve a lakosság részére.

A közlekedés javításáért versenyeznek a Villamosvasút dolgozói

A Debreceni Villamosvasút dolgozó a közlekedés javításáért indultak harcba a hét nappal ezelőtt indult felszabadulási műszakban. Mivel az üzemfejlesztési tervek megvalósítása túlynyomórészt a második negyedévre esik, a Villamosvasút dolgozó vállalták, hogy március 28-án teljesítik negyedévi tervüket, és a negyedév végéig a második negyedév zavartalan megindítására készülnek fel. Természetesen nemcsak a negyedévet megelőző három napon, hanem már most ké-

11,7 %-os szénmegtakarítás a Fűtőházban

A Fűtőházban az április 4-i verseny során új lendületet vett a széntakarékossági mozgalom. A Fűtőház legjobb mozdonyvezetői és fűtői márciusban a kiutalt fűtőanyag csaknem 12 százalékát juttat-

ják vissza újabb szerelvények közlekedtetéséhez. A vontatás és a javítás dolgozó a túlsúlyos vonatok továbbításában, illetve az anyag- és bormegtakarításban is figyelemreméltó eredményeket

A debreceni begyűjtési verseny

Debrecen városában verseny indult a begyűjtési tervek jó teljesítéséért. Jelenleg 1055 dolgozó paraszt vesz részt a begyűjtési versenyben. A város 30 termelőszövetkezte páros versenyben küzd a tervek minél jobb teljesítéséért. A kerületi tanácsok közül az első és a harmadik kerületben eredményesen működik a versenybizottság, de a második kerületi versenybizottság még nem kezdte meg működését. A versenybizottságok tagjai az első és harmadik kerületben, eredményesen beszélgetnek el a dolgozó paraszttal, a termelőszövetkezetek vezetőivel, hogy a negyedéves tervet mi-

Lapzárta kor jelentik: Megutalmazzák a Szabadság Lapnyomda legjobb dolgozóit

Mint már beszámoltunk róla, a Szabadság Lapnyomda vezetősége és üzemi bizottsága a legjobb munkát végző dolgozók között minden 5 napon pénzt jutalmat oszt ki. A jutalmak kiosztására első ízben szombaton került sor. Ez alkalommal a vállalat 16 dolgozója, többek között a *Nánási, Lehotai, Kolonics* gépmesterbrigád, a berakónoknál *Lévai Gáborné, Márta Jánosné, Sum*

Andrásné, Dobi Irén, a kézi-szedőknél *Szombati Lajos, Csulka László* a könyvkötészetben *Szabó Róza, Veszprémi Gyula, Gall Lajosné,* míg a Néplap előállításánál *Veszprémi Zoltán* gépszedő, *Török Sándor* tördelő, *Nagy József* gépszedő és *Katona Csongor* tanuló kaptak szorgalmas munkájukért pénzbeli ismerést.

521.838

Párt és pártépítés

KÜLDÖTTÉK NYILATKOZNAK A VÁROSI PÁRTÉRTEKEZLET ELŐTT

Soós Pál Kossuth Lajos Tudományegyetem

Székely Józsefné Textilgyár

Mint a Debrecen városi pártértekezletre megválasztott küldött helyesléssel és megnyugvással fogadtam azt a döntést, mely a városi pártértekezletet néhány héttel elhalasztotta. Ugyanis — amint erről a megyei pártaktívá értekezleten szó volt — az SZKP XX. kongresszusa a mi politikai és pártéletünket is olyan mélyen érintő kérdéseket vetett fel, melyeknek a magyarországi és benne a mi városunk viszonyaira való alkalmazása igen alapos, bonyolult, elmélyült és nehéz, időben is hosszadalmas munkát kíván meg a pártértekezletnek és a párttagságtól. Mint a Kossuth Lajos Tudományegyetem küldötte, már eddig is sokat gondolkodtam azon, hogy az egyetemi párttagság véleményére támaszkodva, mivel járulhatok hozzá leginkább a városi pártértekezlet nagy fontosságú és sikeres munkájához.

Egyetemünknek, benne elsősorban a marxizmus-leninizmus tanszékének igen fontos szerepe van a város ideológiai életében. A XX. kongresszus által felvetett új elvi kérdések alkotó szellemű megmagyarázásában és helyes alkalmazásában, valamint továbbvitelében komolyan a segítségére lehetünk a város ideológiai életét irányító szerveknek.

Ugyanúgy a városi kulturális, köznevelési és tudományos (műszaki és humán) életének megújításában is fontos segítő szerepe lehet és minden bizonnyal lesz is az egyetemnek, és pártértekezletének. A városi és egyetemi szerveknek a jövőben a kölcsönös együttműködési szándék és még nagyobb bizalom alapján kell keresni a munka közös érintkező pontjait, ami igen sok van, csak elhanyagoltuk őket. A XX. kongresszus egész sor nagyszerű új dolgot hozott e tekintetben is, melyek alkalmazása nálunk is szép gyümölcsöket hozhat.

A pártélet lenini normáinak a városi tekintetben való helyreállítására nyilvánvalóan egyik legfontosabb kérdése lesz a városi pártértekezletnek, általában a városi pártmunkának. A mi pártunk és a debreceni pártértekezlet — ha minden becsületes kommunista erejét bátran összefogja és támaszkodik rá — van olyan erős, hogy viszonylag rövid idő alatt kijavítja a pártélet lenini normáinak megsértéséből származó hibákat, helyrehozza a károkat. Én is, de az egyetem kommunistái is, és minden bizonnyal a kommunisták zöme tele optimizmussal és életkedvvel nézünk a jövő hónapok elébe, rejtse nek azok bármilyen nagy nehézségeket magukban.

A XX. kongresszus bennünket kommunistákat arra tanít, hogy nincs olyan kényes, bonyolult, nehéz kérdés, melyet a kommunisták összefogott ereje, az általuk vezetett nép — a történelem igazi alkotója — meg ne tudna oldani.

A megyei pártaktíva — melynek egyik részvevője voltam — a lenini tanítások alapján számos — útmutatást adott a gyakorlati pártmunkához.

A pártaktíva értekezlet után még nagyobb lelkesedéssel, felelősségtudattal végzi a pártvezetőség és én magam is a termelés pártellenőrzését. Még többet járok az üzemben, beszélgetek a dolgozókkal. Az eredménye már meg is mutatkozik. A dolgozók számos értékes javaslatot mondtak el, pl. az egyik dolgozó felhívta figyelmemet, hogy gépének beállítására nem megfelelő és ez a minőség rovására megy. A gyors intézkedés következtében ezen a gépen, mely azelőtt 8 óra alatt 2 méter anyagot gyártott, ma már 6 méter export anyagot állítanak elő.

Eddig is igyekezett a pártvezetőség a kollektív vezetést érvényesíteni, de az SZKP XX. kongresszusának és a pártaktíva útmutatásai nyomán látszik, hogy sok még a tennivaló. A pártvezetőség megállapította, az igazi kollektív vezetés megvalósításához szükséges, hogy fokozottabban vegyen részt a pártvezetőség minden egyes tagja a pártmunkában. Csak így végezhetünk eredményes munkát, ha minden egyes párttag egyenlően érz felelősségét mindazért, ami a pártszervezetben és az üzemben történik. Bátran mondja el tapasztalatait, javaslatait, ezzel is részesevé válik a kollektív vezetésnek.

A pártvezetőség egyik legfőbb feladatának tekinti, hogy hogy minden egyes párttag végezzen pártmunkát. Nemrégiben alakítottuk meg a „minőségellenőrző brigád”-ot, melynek tagjai üzemiünk jó szakmunkásai és párttagok. E brigádban részvevő párttagok pártmegbízatásként kapták ezt a feladatot. A kommunisták felelősségtudata eredményezte, hogy a brigádnak nagy szerepe van már eddig is a minőség javításában.

Az is világosabban látjuk, hogy még fokozottabban kell segítséget adni a párttagoknak mindennapi tevékenységéhez. Eddigi munkánk során megelégedtünk sokszor, hogy értekezlet megartottuk az „elgazdítást”, majd számonkértük a feladatot végrehajtását. Az aktív értekezlet egyik tanulsága az is, hogy az értekezlet nem minden, hanem fokozottabban kell segíteni menetekben a párttagokat munkájukban.

Most az aktív értekezlet után és a városi pártértekezlet előtt, mint a Textilművek kommunistáinak egyik küldötte, még fokozottabban érzem felelősségemet azért, hogy olyan elötérásokat válasszunk a pártbizottságba, akik minden erejükkel harcolnak a Központi Vezetőség határozatának, az SZKP XX. kongresszusa útmutatásának megvalósításáért.

A polgári Tanácsics fogatos és traktoros vetőgéppel veti a tavaszi búzát

Peldamutatón kezdett a tavaszi búza vetéséhez a polgári Tanácsics Termelőszövetkezet. A tagok határszemlét tartottak s megállapították, hogy a talaj bizony még nem bírja meg a traktort, s a nehéz vetőgépet, de hogy időt ne veszítsenek, igen helyesen, amíg másképp nem ment a vetés, fogatos vetőgéppel dolgoztak. Később, ahogy a talaj állapota javult,

már alkalmazták a traktoros vetőgéppel való munkát és így 35 holdon gyorsan fölbe tették a tavaszi búzát, s nem várakoztak, nem tétlenkedtek. Tiszagyulaházaán a Szabad-ság Tsz is megkezdte a tavaszi búza vetését az egyéni földjein is itt-ott már megjelentek a vetőgépek.

A Püspökladányi Gépállomás megkezdte a rizstelepek szivattyúinak felszerelését

A megye területén a tanácsai részeket érve, a Püspökladányi Gépállomás körzetéhez tartozik a legtöbb öntözési terület. Ez a gépállomás idejében elkészült a gépészeti feladatát és tegnap 53 „üzemvitásával” megkezdte a szivattyúk felszerelését. Ennek a gépállomásnak a körzetében a rizstelepek számtalosa is megkezdődött már. A gépek helyükre kerülnek tehát, de gondot okoz, hogy megfelelő szakembereket is tudnak-e állítani minden szivattyú mellé, amikor majd a munka dandárja eljön, mert az a helyzet, és ez semmiképpen sem helyeselh-

tő, hogy a munkára jelentkezni szakembereknek még most sem tudják megmondani, mennyi lesz majd a fizetésük. Az illetékesek a miniszteriumban hetek óta tanakodnak már a bérmegállapítás és ez károsan befolyásolja a megfelelő dolgozók alkalmazását. Érthető, hogy ismeretlen bérezésre egyesek nem szívesen állnak munkába. Az öntözéses gazdálkodás sikere szükségessé teszi, hogy elkészítsék végre a bérezést és leszerződtesék gépállomásaink a szakembereket, mielőtt azok más területen helyezkednének el,

A gépállomási szerződéseket sürgősen meg kell kötni

Hajdú-Biharban még nem teljesítették maradéktalanul a gépállomási szerződéskötést. A teljes gépi kapacitás szerződéses megkötés még nincs lekövetve a gépállomásokon és ez hiba már abból a szempontból is, hogy gátolja az egészséges tervezést, hiszen csak ott tudnak valóban jó tervet készíteni, ahol már tisztában vannak azzal, hogy mennyi munkát kell elvégezni ebben a gazdasági évben a traktorokkal.

A gépállomási és a termelőszövetkezetek együttműködésének alapja a gépállomási szerződés. Nem vitás, hogy a gépállomás felelős a termelőszövetkezet termelési eredményéért és ezért elsősorban munkájával fejlessze a termelőszövetkezet termelői tevékenységét. Közösben beszéljék meg évi feladataikat, melyet csak úgy tudnak sikeresen végrehajtani, ha szorosan együttműködnek.

A gépállomások kötelezettsége között újszerű a termelőszövetkezetek állatnyerszítésének fejlesztése, az öntözöberendezések karbantartása tekintetében megállapított kötelezettség. A munkák legjobb időben való elvégzését célozza az a gyakorlati tapasztalatok alapján szükségesé vált kikötés, hogy a termelőszövetkezet a szerződést kiegészítő megállapodásban meghatározott munkák és fogatérőt a pihenő és munkaszüneti napokra is biztosítani köteles, amelyben a gépállomás ezeken a napokon munkát végezhet és a termelőszövetkezettel legalább két nappal ezt megelőzően közli. A szerződés az eddigieknél is nagyobb súlyú helyet a pénzügyi fejelem megartására.

Az új gépállomási szerződés minél előbbi megkötése nemcsak a termelőszövetkezetnek érdeke, hanem érdeke azoknak az egyéniileg dolgozó parasztoznak is, akik terméseredményeiket a gépi munkával alkadják növelni. Még van idő, még lehet szerződést kötni a gépállomással. Használják ezt ki mindenütt, hogy ne legyen kihasználatlan gép egyetlen gépállomásunkon sem az új gazdasági esztendőben.

Egy tapasztalatsere margójára

A hajdúböszörményi Vörös Csillag Termelőszövetkezet országos hírre lett már szert s eredményei felől nemcsak a tsz tagok érdeklődnek, hanem a megye egyéniileg dolgozó paraszta is. A megyei tanács termelőszövetkezeti osztálya ezért szervezett már több látogatást, hogy megismeresse a tsz eredményeit, munkáját, a tsz tagok jólétét. Az elmúlt évben és ez év elején jók voltak ezek a látogatások, az tapasztalatsere után számos egyéniileg dolgozó paraszt lépett a szövetkezeti útra.

Mostanában azonban másként történt a Vörös Csillag Tsz tagjainak legnagyobb bosszúságára. Másfél hónappal ezelőtti látogatást jelzett a megyei tanács szövetkezeti osztálya. A tsz tagjai nagyon kétségbeesettek arra, hogy kellően fogadják a vendégeket, még a jó pürköltet is megfőzték. Kár volt, mert a látogatók nem érkeztek meg. Másodjára is hasonlóan történt, csak azzal a különbséggel, hogy ezúttal a Vörös Csillag tagjai is kezdtek mérgesek lenni, hiszen jó pár száz forintot megint kibórtak az ablakon. A megyei tanács termelőszövetkezeti osztálya harmadjára is „megszervezte” a látogatást. Azonban az ígért 60 látogató helyett mindössze 25 érkezett meg, azok is csak

délután 2 órakor. Hogy miért? Mert a megyei tanács termelőszövetkezeti osztálya a technika csodájában bízza, telefonon szervezte meg a látogatást s bizony mire az autóbusz végigjárta a polgári járás községeit, csak imit-amot volt egy pár ember. Ugyvalásik a többiek már elvesztették a hitet, nem bíztak a telefonban, ami nem is csoda. Hogy milyen volt a tapasztalatsere, ezekután elképzelhető. Rossz. A szövetkő érkezés után megebédelték, s mire ez megtörtént 3 óra lett.

Két-három taghoz elmentek aztán, nagyon keveset beszélgettek s már indolni is kellett vissza anélkül, hogy tüzesebben megnézték volna a gazdaságot, saját szemükkel győződésként volna meg arról, hogy valóban milyen is a szövetkezet, hogyan dolgozik. Ez azonban csak egyik része a „tapasztalatsere”-nek. Azért csak egyik, mert ugyanakkor, amikor a tapasztalatsere értekezletre kivitték a vendégeket, a termelőszövetkezeti osztály vezetője Som József elvtárs, a Vörös Csillag Tsz elnökét, agronómusként és brigádvezetőjét Debrecenbe rendelte. Egyzsolva ezer forintot dobta ki jóformán semmiért. Ezért pedig valakik felelősség terhel és elsősorban a tsz osztály vezetőjét, Som József elvtársat.

KÉSZÜL A HAJDÚSÁG TÖRTÉNETI ÉS NÉPRAJZI MONOGRAFIÁJA

A Magyar Néprajzi Társaság 1955. november 8-10. között Debrecenben tartotta évi vándorgyűlését. A társaság vezetői itt jelentették be, hogy második ötéves tervünk során néprajztudományunk az új „Magyarországi néprajz” kiadását készíti elő. E nagyméretű gyűjtő, kutató és feldolgozó munkából a megye és városunk szakemberei is részt vállaltak. A vándorgyűlésen hangzott el több részről is az a kívánság, hogy a magyar nép életében századokon át sokszor kiemelkedő szerepet betöltő és még ma is különösen jelentős hajdúság történeti és néprajzi monográfiája is megjelenésre kerülhessen.

Ilyen előzmények után nemrég tartotta meg a TTIT Hajdú-Bihar megyei Szervezete történeti-és művészeti-néprajzi szakosztályának együttes ülését dr. Szabó István egyetem tanár elnöksége alatt. A megbeszélésen részt vettek a megyei tanács népművelési osztálya, a Kossuth Lajos Tudományegyetem történeti és néprajzi intézet, a Debreceni Állami Levéltár és a Déri Múzeum tudományos kutatói, valamint a két szakosztály számos aktív tagja.

A hajdúság történetét és néprajzát a történeti hat hajdúváros: Dorog, Bözörmény, Némás, Hadház, Szoboszló és Vámospercs — a feudális társadalomban. Időben a letelepedéstől a hajdúsági társadalomnak a XIX. század 50-es éveiben való alapvető gazdasági-társadalmi megváltozásáig terjed. Itt elsősorban meg kell vizsgálni a hajdúság félig katonai, félig polgári tár-

sadalmi szerkezetét és gazdasági formáját, a kiváltságokból fokozatosan autonómiát kiépítő hajdúvárosok életét, a XVII—XVIII. századi szociális mozgalmakat, a hajdú-társadalom rétegre tagolódásának folyamatait. Az 1850-es években a hajdúság társadalmának gazdasági szerkezetét alapjaiban változtató meg. A földművelés az állattenyésztés rovására előrenyomul. A mezőgazdasági termelés formája és eszköze megváltoznak. A földközösség maradványai is eltűnnek. A föld nélküli maradtak nagy rétege mezőgazdasági munkássá alakult át. A társadalmi differenciálódás, a feudális korában még többé-kevésbé egységes szokás-, erkölcs- és jogrendszer is felbontja. Így alakult ki a hajdúság jelenkori társadalmi és néprajzi képe.

A jelenlegi állapot megrajzolását célzó kutatásnak egyaránt ki kell terjednie az anyagi és szellemi művelődés kérdéseire. A gazdasági fejlődés formáira, eszközeire, a településformákra és a népi építkezésre, a hajdúvárosokban élő kismesterségekre. Nagy figyelemmel kell megvizsgálni a társas szervezeti kérdéseit: a család és életkor szerinti szervezetet, a munka- és gazdasági szervezeteit és a művelődési szervezeteit. Ez a terület egész néprajztudományunkban még a legkevésbé kidolgozott.

A művelődés viszálata terén is szervezett és átfogó gyűjtő munkára van szükség.

Bár a kunok és a székelység mellett a magyar nép egyik jól elhatárolható etnikai csoportja a hajdúság, de

néprajzi képének teljességre törekvő és modern szempontú kutatása is jóformán a kezdeteknél tart. Az évtizedek óta a napjainkban is folyó gyűjtő munka azonban már jelentős mennyiségű anyagot hordott össze. Így csak a Déri Múzeum néprajzi adattárában is több kötetet kiadó gyűjtés volt feldolgozásra. A múzeum ösztönző tudományos munkatervébe be is vette a hajdúság történetét és néprajza több kérdésének feldolgozását. A néprajzi gyűjtőhálózat további kiépítése is folyamatban van.

A hajdúság történetét és néprajzát a történeti hat hajdúváros: Dorog, Bözörmény, Némás, Hadház, Szoboszló és Vámospercs — a feudális társadalomban. Időben a letelepedéstől a hajdúsági társadalomnak a XIX. század 50-es éveiben való alapvető gazdasági-társadalmi megváltozásáig terjed. Itt elsősorban meg kell vizsgálni a hajdúság félig katonai, félig polgári tár-

sadalmi szerkezetét és gazdasági formáját, a kiváltságokból fokozatosan autonómiát kiépítő hajdúvárosok életét, a XVII—XVIII. századi szociális mozgalmakat, a hajdú-társadalom rétegre tagolódásának folyamatait. Az 1850-es években a hajdúság társadalmának gazdasági szerkezetét alapjaiban változtató meg. A földművelés az állattenyésztés rovására előrenyomul. A mezőgazdasági termelés formája és eszköze megváltoznak. A földközösség maradványai is eltűnnek. A föld nélküli maradtak nagy rétege mezőgazdasági munkássá alakult át. A társadalmi differenciálódás, a feudális korában még többé-kevésbé egységes szokás-, erkölcs- és jogrendszer is felbontja. Így alakult ki a hajdúság jelenkori társadalmi és néprajzi képe.

A tervezet előadója hangsúlyozta, hogy a nagy monográfia két-három kötetben való megírását 1961-re lehet kitűzni. Addig pedig a folyó munka rendszeres bemutatását kellene lehetővé tenni, évente 4-5 kisebb tanulmány megjelentetésével. A rendszeres kutató munka már több területen megindult, sőt vannak kész, vagy rövidesen elkészülő tanulmányok is. Fontos lenne a társadalmi gyűjtés megindítása is, valamint a tervezet szerinti tárgykörökben széles körű pályázat kiírása. Ez a társadalmi gyűjtőket gyűjtőanyagok teljesebb feltelése és befejezésére buzdítaná.

A TTIT történeti és néprajzi szakosztálya a fenti tervezet részletesen megvitatta és néhány módosítást javasolt a tervezet megírására és jóvá-

hagyása után az értekezlet felkérte dr. Balogh Istvánt, hogy azt a megyei tanács végrehajtó bizottságához, majd elsősorban érdekelteket értesítse. A népmese, monda, népi próza és verses epika hagyomány gyűjtése pedig az a terület, ahol a helyi adottságokat ismerő társadalmi gyűjtők a leghálásabban tudnak bekapcsolódni a munkába. A néprajzokások, hitvilág, népi játékok területén támaszkodhat a kutatás a legtöbb részleteredményre. De a feldolgozás itt is módosítás és az egész hajdúságra kiterjedő gyűjtésnek kell még megjelölni.

A Déri Múzeum vezetője a tervezet elkészítésével és a munkák megindításával a néprajzi és történeti kutatásnak naplójának időszakos kötetekkel való összekapcsolását érdeklődésben foglalkozik. Remélik, hogy a hajdúság történetét és népi kultúráját bemutató nagy monográfia gondolatát a megyei tanács és állatala a megye dolgozó népe érdekében is számot tarthat a hajdúság történeti és néprajzi monográfia mátt ember kezében. A monográfia kiadása a magyar tudományos irodalomban is egyedülálló vállalkozás lenne. Állatala a megyei tanács értekezletén a tervezet megindítását a TTIT történeti és néprajzi szakosztálya a fenti tervezet részletesen megvitatta és néhány módosítást javasolt a tervezet megírására és jóvá-

